Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 5 Sobota, 19. januarja 1935 Leto X

Po posaarskem plebiscitu

Okrepitev nemškega imperializma

Plebiscit v Posaarju je za javnost uganka. Posaarci so se po ogromni večini odločili za fašistično Nemčijo, dasi bi bili lahko glasovali za Francijo ali pa za samostojnost pod suvereniteto Društva narodov. Storili niso tega. Važno je, kakšni so bili razlogi za izid glasovanja.

Predvsem je treba vedeti, da je prebivalstvo v Posaarju nemško in da je bila tam agitacija proti Nemčiji silno težavna. Posaarje je prej pripadalo Nemčiji in je bilo v nemškem duhu samozavesti vzgojeno. Ne le to, tudi v duhu nemškega imperializma, ki med prebivalstvom razen med delavstvom, še ni oslabel.

Ta nacionalni moment je oviral agitacijo za samostojnost,

v kateri bi Posaarci, ki dejansko niti krize niso poznali doslej, lahko demokratično vodili dalje svoje posle. To bi bila za Posaarje velika prednost, ki pa pri plebiscitnem glasovanju niti v poštev ni prišla. Meščanski in kapitalistični sloji vedo, da je Posaarje delavska pokrajina. Zato so klerikalni in meščanski sloji nele iz nacionalnih razlogov, marveč predvsem zaradi nemškega vladnega sistema storili vse, da izpade plebiscit za Nemčijo čim ugodneje.

Pri posaarskem plebiscitu se prav jasno odražata

dve identični politiki,

in sicer ona kapitalistične družbe in ona katoliškega in protestantskega klerikalizma. Za Nemčijo je nastopala tamošnja meščanska družba in klerikalizem.

Nekaj naravnega je sicer, če se odcepljena nemška pokrajina pridruži nemški državi. To razumemo. Toda motivi, ki so vodili agitacijo za Nemčijo, so bili naperjeni proti demokraciji in s tem tudi proti prebujenemu delavstvu. S priključitvijo k Nemčiji, tako so mislili kapitalistični krogi in klerikalizem, se

ukinejo vse politične in mnogo državljanskih pravic delavstvu.

S tem je dosežen uspeh zagovornikov protidelavske politike. Delavstvo brez pravic ni nevarno in tako potrebujemo. Nemški sistem režima odgovarja namreč kapitalistični družbi in ideologiji klerikalizma, oziroma politiki Vatikana.

Značilno je, da je klerikalizem opravljal za plebiscit v prid Nemčije

molitve po cerkvah,

da je izdal poseben poziv na glasovalce. Vršil je torej povsem političen boj, čeprav vedno trdi, da je nepolitičen. In na vsa usta se hvali sedaj po časopisju, da je agitiral za Nemčijo, češ da bo 30 do 40 tisoč posaarskih katoličanov izpreobrnilo 40 milijonov nemških protestantov h katoliški cerkvi. Že iz tega neverjetnega in demagoškega razloga sledi, da je imel klerikalizem pri tem drugo politiko: Pri agitaciji za plebiscit ni imel koristi Posaarcev pred očmi; jasno, da tudi delavskih ne; marveč s to svojo politično agitacijo se je hotel prikupiti Hitlerju (če že nima obljube) in nemškemu režimu, da sklene ta z Vatikanom v primeru zmage konkordat. To ni le verska, ampak jako politična zahteva, ki jo v najkrajšem času utegne Vatikan doseči, čim je žrtvoval svoboščine Posaarcev, predvsem delavstva, nemškemu »hierarhičnemu« režimu kapitalizma.

Le tako si moremo razlagati izid posaarskega plebiscita.

Sedaj je

naloga Društva narodov,

da presodi, pod katero suvereniteto naj v bodoče spada Posaarje: dalje, kdaj naj se odstop izvrši in kako ter kdaj naj zapuste mednarodne čete pokrajino. Vse te stvari se obravnavajo v Društvu narodov ter se bodo sukcesivno izvajale.

V splošnem vlada v Ženevi mnenje, da se Posaarje odstopi Nemčiji. Važno je pa obenem, da Društvo narodov pokrene tudi vse potrebno glede emigrantov, ki bodo morali bežati pred nemškim maščevalnim terorjem nad vsemi onimi, ki so že prej bežali iz Nemčije in onimi, ki so se politično udejstvovali proti Nemčiji, ker hoče Nemčija izvajati v Posaarju enak

teror

kakor doma.

V Nemčiji izjavljajo sedaj, da nimajo do Francije nobenih teritorialnih zahtev. Ni pa s tem še rečeno, da bo Nemčija sedaj hotela demokratično sodelovati v mednarodnem političnem koncertu. Zdi se, da je prav ta plebiscit pospešil prešernost Nemčije ter da bo konsolidacija imela še velike težkoče z nemškim naraščajočim imperijalizmom.

Pakt štirih velesil — proti vzhodu

Kam pojde Francija?

Rimski dogovori med Francijo in Italijo ne pomenijo mnogo več, kakor sporazum med obema državama v svojih stvareh. Glede srednje Evrope dogovor le priporoča konzultativne sporazume, to je, dogovore eventualnega sodelovanja brez vzajemne pomoči. S tem dogovorom se stanje ni izpremenilo, pač pa je Italija dobila več vpliva na srednjo Evropo, ker se ni obvezala (kakor tudi Francija), da bi se srednjeevropske in balkanske države tesneje združile. Diplomatična poteza v Rimu samo dokazuje, da velesile ne marajo zedinjene srednje Evrope.

Diplomati so imeli te dni razgovore v Ženevi o teh vprašanjih. Gre namreč zato, ali hoče Francija podpirati misel štiril velesil ali pa politiko vzhodnega pakta. Pertinax pravi v »Echo de Paris«, da se mora Francija odločiti za štiri velesile ali za vzhodni pakt. Če bi se odločila za diktaturo štirih velesil, bi sedla na podžagano vejo. Istotako trdi Pertinax, da se bo Laval ravnal po tem, kako se bo mala antanta ravnala napram rimskemu dogovoru.

Aktualno je postalo vprašanje, ali bo Francija dalje sodelovala z malo antanto, balkansko zvezo in Rusijo, ali pa sklene pakt štirih velesil Francije, Italije, Anglije in Nemčije. Nemčija se ponuja Franciji in Francija Nemčiji. To čutimo. Preti torej nevarnost, da se Evropa cepi na zahod in vzhod ter da se obnove predvojne imperialistične vojne zveze, ki bi značile veliko reakcijo v mednarodni politiki. Proti dvoumnosti Francije so zavzele odločno stališče mala antanta, balkanska zveza in sovjetska Rusija. Mala antanta se sicer nadeja, da Francija ne opusti politike vzhodnega pakta; če bi pa to storila, potem ji je bila mala antanta, balkanska zveza in Rusija le objekt izkoriščanja in izigravanja v nje politične namene.

[illegible]

Abesinijo odrivajo v Ženevi

Na seji Društva narodov je zastopnik Abesinije zahteval, da naj se abesinska pritožba takoj obravnava. Spor med Abesinijo in Italijo je za Abesinijo važen, ker zasedajo Italijani nje ozemlje. Velesilam obravnavanje spora ni všeč in so hotele, da se spor poravna s posredovanjem sveta. Naravno je namreč, da ne bi velesile rade, ko so sklenile dogovor glede afrikanskih kolonij (Italija, Francija in Anglija), videle, da se ta vprašanja sedaj obravnavajo pred Društvom narodov. Če bo zasedanje razpravljalo o tej stvari, bo pooblastilo poročevalca, da o sporu poroča na prihodnjem zasedanju Društva narodov. Do takrat bo pa Italija dosegla svoj namen.

— — —

Osveta fašizma

Proces proti dunajskim socialistom

V krščanski Avstriji, kjer so še vedno napolnjeni zapori z delavci, divja fašizem dalje. Na Dunaju pripravljajo nov ogromen proces proti socialistom, članom Schutzbunda, ki jih dolže veleizdaje. Bogaboječi klerikalci, ki so prelomili prisego na ustavo, obtožujejo sedaj socialistično delavstvo, ki je branilo republikansko ureditev države. Dvomimo, če se bo črni gospodi posrečilo s temi ukrepi uničiti idejo socializma.

Francoski ministrski predsednik Flandin in zunanji minister Laval bosta odpotovala koncem tega meseca v London, kjer se bodo vršila pogajanja med Francijo in Anglijo.

Deset novih križark

bo zgradila Španija

Španska vlada je izdelala nov načrt o reorganizaciji državne obrambe. Na seji vlade je bil sprejet sklep, da se zgradi deset novih torpedovk in izboljšajo razne utrdbe v Španiji. V vseh državah, kjer se je reakciji posrečilo, da je pritisnila ob tla delavsko gibanje, se pridno oborožujejo in pripravljajo na novo klanje. Ali jim bo ljudstvo sledilo?

Nova ustava na Poljskem

V poljskem senatu obravnavajo načrt nove ustave, ki ne pozna več republike. Iz ustave so izpustili tudi važne določbe o državljanskih pravicah ter dodelili »upravitelju države« več absolutistične pravice.

Nova posvetovanja

Kaj je z vzhodnim paktom?

V zadnjem času je stopilo vprašanje vzhodnega pakta v ozadje. Važnejši je bil dogovor med Francijo in Italijo ter posaarski plebiscit. Ti dve vprašanji sta sedaj rešeni. Zato nastaja zopet aktualno vprašanje za Francijo in evropski vzhod — vzhodna pogodba, o kateri so trdili, da je že pred rojstvom.

Francoski zunanji minister Laval je imel posvetovanja o tej zadevi z dr. Benešem za malo antanto in turškim zunanjim ministrom Tevfik Ruždi Arasom za balkansko zvezo. Zlasti je pri teh posvetovanjih važen Litvinovov poudarek, da je vzhodni pakt sedaj najvažnejši, ker je najpopolnejši in se nanaša tudi na medsebojno vojaško pomoč, dočim so druge nameravane pogodbe in dogovori le bolj konzultativnega in gospodarskega značaja. Vsi zastopniki navedenih političnih grupacij smatrajo možnost skupnega akcijskega načrta. In podpis Nemčije pod vzhodni pakt mora biti prvi pogoj za razorožitvena pogajanja.

S to politiko hočejo predvsem balkanske države in mala antanta preprečiti organizacijo štirih velesil, ker bi bile potem vse male države brez večjega vpliva v mednarodni politiki.

Ni še jasno, kakšno stališče zavzame Anglija, ki bi ji bila vsekakor ljubša kolaboracija štirih velesil po italijanskem načrtu. Iz tega razloga Anglija zagovarja tudi enakopravnost Nemčije v oboroževanju.

Odvisno je od Francije, ali se ustvari vzhodni pakt ali pa zveza štirih velesil.

Mednarodno politično in gospodarsko je pa za Evropo mnogo pomembnejši vzhodni pakt, ki bi imel mnogo več zdrave realne in politične podlage. Sodelovanje vzhodne in srednje Evrope z Rusijo ima najlepše gospodarske perspektive, obenem pa bi bilo najboljše jamstvo, da pridemo vsaj v Evropi do resnega razpravljanja o razorožitvi, ker oboroževanje žre in žre in neprestano ogroža svet z uničenjem. Tako gre v Italiji nad 23 odstotkov proračuna v vojaške svrhe. Nič bolje ali le malo je drugod. Zato razorožitev, mir in varnost miru, ki jo pa naj tvorijo iskrene mednarodne pogodbe.

Predsednik vlade Jevtić v Ženevi

Predsednik vlade je potoval v Ženevo, kjer ima svet male antante svoje seje in posvetovanja z mednarodnimi politiki. V predsedstvu vlade ga zastopata vojni minister general Živković, v zunanjem ministrstvu pa pravosodni minister dr. D. Kojić.

Izpremenba v nemški vladi?

Diktatura kapitalizma

Nemški fevdalci in kapitalisti naglo pridobivajo moč v Nemčiji v svoje roke ter se ne ozirajo nič več na nacionalne socialiste. Ta vpliv povzroči tudi izpremembo v vladi, ki jo napovedujejo. Dr. Schacht, guverner nemške državne banke postane v kratkem diktator vsega gospodarstva in podkancler. S tem dobi v Nemčiji oblast največji kapitalistični reakcionarec, ki ima veliko kapitalistično silo za seboj.

Čas hiti

Januar je agitacijski mesec!

Mesec januar je bil določen za širjenje našega delavskega tiska. Čas hiti! Nahajamo se v drugi polovici agitacijskega meseca!

Koliko novih naročnikov si že pridobil »Delavski Politiki«?

To vprašanje si mora staviti vsak zaveden naročnik, zlasti pa vsak pokretaš in storiti trden sklep, da bo pridobil ta mesec vsaj enega novega naročnika »Delavski Politiki«.

Naše geslo bodi!

V vsako delavsko stanovanje naj zahaja predvsem »Delavska Politika«. Odslej bomo kupovali naše življenjske potrebščine le pri onih trgovcih in producentih, ki inserirajo v »Delavski Politiki«. Zahajali bomo samo v one lokale, kamor prihaja tudi »Delavska Politika«.

Pa še nekaj!

»Delavska Politika« se mora vzdrževati izključno le z naročnino, ki jo plačujejo naročniki! Zato se mora zavedati vsak naročnih, ki je z naročnino v zaostanku, da je treba naročnino vsak mesec poravnati! Kdor naroča list, pa ne plačuje naročnine, je grobokop svojega najboljšega prijatelja in svetovalca — »Delavske Politike«.

Trockega še vedno obtožujejo

Ruska vlada trdi, da je bil Trocki zapleten v zaroto proti sedanjemu ruskemu režimu, ki je v zvezi z umorom Kirova v Petrogradu. V Pariz pojde poseben delegat, da z dokumenti dokaže francoskim oblastem njegovo sokrivdo. — Zinovjev in Kamenjev sta iznova obtožena pred vojaškim sodiščem. Za delikt, če se jima dokaže, je eventualno določena smrtna kazen.

Avstrijska vlada se boji

nacijskega navala

Posaarski plebiscit je poživil tudi nacionalnosocialistično gibanje v Avstriji. Avstrijska vlada je poslala v Ženevo posebnega delegata (ministra Berger-Waldenegga), da pojasni položaj merodajnim krogom, ki naj skušajo rešiti Avstrijo iz neprijetne situacije. — Kakor vemo je nedavno tudi knez Starhemberg zagrozil, da prevzame letos vodstvo avstrijske politike njegov — hajmver.

Doma in po svetu

Moda in plača. Ljubljanski »Slovenec« vedno pogrunta pravo, ker ve, da so njega čitatelji slabo informirani o socialnih razmerah delavstva in nameščencev. V četrtkovem članku pravi, da je moda in moralna propalost pravi vzrok bede in nazadovanja — porodov. O nazadovanju porodov smo že povedali svoje mnenje, danes pa povejmo, koliko je moda kriva slabih socialnih razmer. Naši domači listi objavljajo statistike o mezdnih razmerah (tudi »Slovenec«). Kdor pregleda tiste statistike, ki pa niso popolnoma resnične, ker so razmere še slabše, mora takoj uvideti, da more moda, šminka in barvilo pri delovnih slojih prihajati jako malo v poštev. Delavec zasluži v petih dneh 52 Din, delavka v štirih dneh 24 Din; dalje delavec zasluži v tednu, ko je delal 96 ur le 120 Din. Mesečni zaslužki delavski so 400 do 800 Din, delavk celo po 300 do 500 Din. »Slovenčev« modrijan naj sedaj izdela statistiko, da pokaže v številkah, koliko tak delavec lahko porabi za modo, šminko in barvila. Delavstvu lahko servira tako filozofijo, ker se ne boji, da bi se mu zameril. Zakaj pa tega ne očita svojim zaveznikom — bogatejšim?

Sneg po vsej državi razen v dravski banovini. Dolgo smo čakali letos na sneg. Od dne 15. t. m. pa je jelo mesti po vsej državi razen v dravski banovini. V Beogradu je padlo do enega metra snega ter je bilo mesto par dni odrezano od okolice. Najhujši zameti so v dunavski in drinski banovini, kjer so do šest metrov visoki zameti in so morali promet popolnoma ustaviti za par dni, dokler skidajo sneg z železniških prog. Vlaki od Beograda do Niša so vozili z deseturno zamudo. V zetski banovini imajo dva metra snega, po planotah pa celo do šest metrov. Obenem divja hud snežni metež. Ni pa prehud mraz.

Izpopolnitev zakona o zaščiti kmetov. Pod predsedstvom kmetijskega ministra dr. Jankovića izdeluje posebna komisija nov načrt zakona o zaščiti kmetov.

Nova uredba ministrskega sveta. Ministrski svet je sprejel novo uredbo o podreditvi Državne hipotekarne banke, Poštne hranilnice in Priviligirane agrarne banke finančnemu ministrstvu. Ti zavodi bodo odslej delovali po navodilih finančnega ministra.

Ministrski predsednik Jevtić kandidira v senat na listi v Donavski banovini.

JNS v dravski banovini. V Ljubljani je imela JNS konferenco, da postavi kandidate za nadomestne senatorske volitve. Konferenci sta bili predloženi dve listi. Na eni je bil nosilec dr. Kramer, na eni dr. Marušič. Lista drja. Kramerja je dobila 37 glasov, lista drja. Marušiča pa 43. Na dr. Marušičevi listi so kandidati dr. Marušič, Janžekovič in dr. Puc, namestniki Ivan Pucelj, dr. Režek in notar Jereb. Na dr. Kramerjevi listi so bili dr. Marušič, dr. Kramer in Pucelj, namestniki Janžekovič, dr. Kalan in dr. Gorišek. Listi objavljajo v svrho kontrole tudi imena, kako so člani glasovali. Mi se v ta prepir ne spuščamo, pa bodisi načelen ali oseben.

Rudnik v Trepci je jako rentabilen. V najem ga je vzela angleška družba in koplje tam svinčevo in cinkovo rudo. Vse investicije družbe znašajo okoli skoraj četrt milijarde dinarjev. V štirih letih je pa družba zaslužila na dobičku, rezervi in amortizaciji okoli 200 milijonov dinarjev. Leta 1931 je nakopala 17.371 ton rude, 1934 pa že 589.084 ton. Pogodba velja za petdeset let.

Novi turški vojni minister Usejin **Zeki Alija** je po rodu Bosanec, ki se je že kot deček izselil iz Bosne v Turčijo.

*

Diktatura v Bolgariji pridno zapira nasprotnike sedanjega režima. Te dni je bil interniran ravnatelj največjega sofijskega časopisa »Zora«, ker je baje razširjal neresnične vesti o režimu.

Zbližanje med klerofašistično Avstrijo in Hitlerjevo Nemčijo se je že pričelo. Avstrijski klerofašisti so na svečan način proslavili z raznimi nastopi domovinske fronte, ki je oficijelna ustanova sedanjega režima, izid plebiscita, kar se smatra za prvi korak k zbližanju med sprtimi fašističnimi bratci.

Povratek čehoslovaških časnikarjev iz Rusije. Čehoslovaški časnikarji so bili povabljeni v Rusijo. Obiska se je udeležil tudi zastopnik socialnodemokratičnega tiska. Ob slovesu iz Rusije je imel voditelj časnikarjev nagovor na ruske časnikarje. Izjavil je, da so obiskovalci uvideli, da vsa ruska javnost soglaša z rusko zunanjo politiko ter da je enako vneta za mir, kakor čehoslovaška. [illegible]

197 let ječe. Višje deželno sodišče v Hammu v Nemčiji je obsodilo 15. t. m. 65 komunističnih obtožencev skupaj na 197 let in 5 mesecev ječe.

Nemčija išče zveze s Francijo. Nemčija bi se rada sporazumela s Francijo, sedaj ko je, kakor pravijo padla zadnja ovira, t. j. priključitev saarskega ozemlja Nemčiji. Baje bo posebni Hitlerjev zaupnik Rudolf Hess v kratkem potoval v Pariz. Malo je verjetno, da bi se imperializem nemških fašistov zadovoljil s Posaarjem, pač pa je baš sedaj pričakovati, da bo dobil še večje skomine po kolonijah in ozemlju tujih narodov.

Maks Braun ne sme v Švico. Maks Braun je vodil v Posaarju agitacijo za status quo pri plebiscitnem glasovanju ter moral potem bežati čez mejo v Francijo. Nameraval je potovati v Ženevo, a so mu švicarske oblasti prepovedale prestop švicarske meje.

Izenačenje Posaarja. V Posaarju so bili takoj po izidu plebiscita ustavljeni vsi listi, ki so agitirali za dosedanjo upravo, t. j. »status quo«.

Francoski zunanji minister Laval je te dni razgovarjal v Ženevi s poljskim zunanjim ministrom Beckom, o načrtu vzhodnega pakta in rimskem dogovoru.

Zedinjene države ameriške pristopijo haaškemu mednarodnemu sodišču. Senatu Zedinjenih držav je predlagal poročevalec, da Zedinjene države pristopijo mednarodnemu sodišču v Haagu, ker je potrebno podpreti stremljenje, da stopi na mesto nasilja in terorja pravica in pravičnost ter se zamenja anarhija v mednarodnem življenju s pravico. Roosevelt je v ta namen izdal posebno poslanico. Predlog ima v senatu znatno večino.

Večer proletarske solidarnosti

Vtisi z 28. delavskega prosvetnega večera v Delav. zbornici v Ljubljani.

Otvorila ga je delavska godba »Zarja« z »Delavskim pozdravom«, a zaključila mogočna pesem »Dušo veselo«, ki jo je odpelo del. pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika. Ljubljanska »Svoboda« je namreč povabila kamniški delavski zbor, da bi sodeloval na 28. delavskem prosvetnem večeru v Del. zbornici. Z navdušenjem so se člani društva odzvali vabilu (dasi se je prvo pismo, naslovljeno na društvenega tajnika, izgubilo; po čigavi krivdi, bi bilo tudi dobro ugotoviti), saj je že zavest, da se bodo sešli z ljubljanskimi sodrugi, delovala oživljajoče. Tako smo se znašli svoji med svojimi. Delavska godba »Zarja« je pokazala svojo izborno rutino, pod taktirko spretnega kapelnika s. Danila Cerarja. Recitacija od Iv. Moleka »Skozi mrak« je bila podana tako dovršena, da je navdušila srca vseh. Pisatelj s. Cerkvenik je predaval zelo zanimivo o temi »Družba in posameznik«. Nad vse krasno je igral solo na vijolini s. Ivan Žižmond. V srce segajoča je bila odrska scena Vukove »Tam na voglu...« In Katika Zupančičeva je povedala tako resnično žalostno »Pravljice za šipami«, da so marsikomu lesketale solze v očeh. Nad vse krasno je obvladal pozavno s. E. Paudert. Zbor »Solidarnost« je pa zaključil sicer bogat, a za nas kamničane vendar prekratek program. V spodnjih prostorih Del. zbornice smo se pa potem sestali na prijateljski pomenek. Kot brat pohiti rad k bratu v sreči in nesreči, tako smo se tudi mi pomešali bratje in sotrpini med seboj. »Cankar« s svojim pevovodjem s. Perkotom na čelu, ljubljanski »Svobodaši«, godbeniki »Zarje«, člani Strokovne komisije in sodrugi iz okolice. S. Ivan Vuk je pozdravil vsako skupino posebej in izrazil svojo veliko zadovoljnost nad posetom »Solidarnosti«, ki se je znašla danes v sodružnem objemu z ljubljanskimi sodrugi. Povedal je besedo s. Čelesnik, ki je v temparamentnem in jedrnatem govoru orisal položaj strokovnih organizacij in povdaril potrebo združenja sil v svobodnih strokovnih organizacijah, ker le v skupnosti je sila, posameznik ni nič. Pri odhodu smo skupno zapeli »Delavski pozdrav«. Čas je potekel prehitro. Vemo pa, da se bomo še sešli, ker nas veže simbolj: za skupno stvar. Ljubljanskim sodrugom hvala za izkazano pozornost in sodružni sprejem! Družnost! — **Kamniški sodrugi.**

Šah

Šahovski odsek mariborske »Svobode« je obnovil svoje delovanje. V pondeljek, dne 21. t. m. ob 20. uri bo v društvenih prostorih v Delavski zbornici prvi **šahovski večer.** Vabimo sodruge in sodružice, ki ljubijo šahovsko igro ali se je žele naučiti, da pridejo v pondeljek k šahovskemu večeru. Šah je gotovo ena najplemenitejših družabnih iger, ki ima še to dobro stran, da navaja človeka hitro misliti in se odločevati. Pričakujemo, da se bo med delavstvom za to igro zbudilo čim več zanimanja.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Tone Maček: 132

Slučaj Kumberger

Sledil je trenutek svečanega molka, kakor v cerkvi ko utihnejo orglje. Niso si takoj upali pogledati v obraze, kakor da bi jih bilo sram, da so tudi drugi bili priča njihove trenutne duševne slabosti in nežnosti. Z narejeno živahnostjo in kakor da se opravičuje, je povzel eden:

»Dajmo še kakšno. Pa bolj veselo.«

»No?«

‚Jaz sem Krajnčičev Jurji...'

Pa tudi ta pesem, ki naj bi bila vesela, je izpadla istotako zateglo, melanholično. Za to so se vrstile še druge:

‚Snoči sem na vasi bil
onostran potoka...'

in tista

‚Pod klančkom sva se srečala...'
‚Lunica, zvezdica mi pa za goro
gre...'

in iz vseh je drhtelo isto hrepenenje po nekom svetlejšem, srečnejšem, ljubezni polnem svetu, kakor ga more vložiti v pesem samo ljudstvo, ki ni nikdar poznalo sreče, je zaman iskalo pravico, zaman iskalo ljubezni, ki je ves svoj vek klonilo glavo pod težko tujo gmoto. Skoro vse pesmi, ki jih poje preprosto slovensko ljudstvo, izzvenevajo v njegovih ustih v melanholično sladostrastno tožbo, ki poslušalca, zlasti v nočni tišini, s sladkobno bolestjo grabi za srce.

Ravno je krožila tretja majolika rezkega hrušovca med kožuhalci, ki so si za njo podajali veliko rešeto z narezanimi štruklji, ko je po stopnicah na skedenj priropotala nova skupina fantov. Vodil jih je Oblakov Nace z Ravnega, sin Ravnikarjevih sosedov, ki je delal v Trbovljah.

»Dober večer! Bo še kaj ostalo za nas?«

»Dober večer!« je odzdravil gospodar. »Še imamo dosti, še. Kožuhanja, pa tudi pijače. Če prisedete, bomo pa prej zgotovili.«

Stisnili so se okrog kupa, ki je že do polovice skopnel in so napravili novodošlecem prostor. Petje in veselost sta za hip umolknila. Hrastničani kakor Trboveljčani so se skrivaj opazovali izpod čela. Novodošleci so bili videti malo osupnjeni, da so našli tako veliko družbo zbrano. V duhu so si sile merili; njih je trideset, nas pa samo osem. Bolje bo da se prilagodimo. Tudi Hrastničani, ki so ob pojavi novih gostov nekateri že nehote šarili z rokami po kožuhovini in iskali svoje skrite krepelce, so se oddahnili, ko so jih našteli samo osmero.

Janez je vprašal Oblakovega:

»Niste vi prej ukali gori pri Svetem Marku?«

»Da, mi smo bili. Fantje so hoteli iti na kožuhanje k Sveti Katarini, pa sem jih jaz pregovoril da so šli z menoj. Vedel sem, da tukaj tudi kožuhate.«

Gospodar je namignil domači hčeri da je prinesla novo majoliko.

»Pijte najprej, potem se pa poprimimo, za eno uro bomo menda gotovi.

Aličev je dregnil svojega tovariša in šla sta ven, kakor da gresta na stran. Zunaj ga je vprašal:

»Kaj misliš, so to vsi? Jih ni kje tod okrog še več skritih? Poglejva.«

Oprezno sta se tihotapila ob steni, ozirala se na vogalu na desno in levo, tiho sta obšla hlev, pogledala k svinjaku za hišo, stikala pod kozolcem in se povzpela tudi na senik. Nikjer žive duše. Šla sta oprezovat tudi k sosedovim, kjer sta obšla gospodarska poslopja. V stelniku koncem hleva je nekaj zašumelo.

»Pst!«

Prihuljeno in tiho sta se splazila bližje. V temi sta opazila, da se v stelji premika nekaj črnega. Aličev se je vrgel na tisto črno senco ko mačka na miš, in je zgrabil neke cunje. A še predno je vedel, s kom ima opraviti, se je moška postava izluščila iz stelje in ga krepko sunila, da se je opotekel. Tedaj je priskočil Aliču tovariš na pomoč, a je osupnjen obstal pred moškim, ki so mu hlače zdrsnile na pete in se je trudil, da jih čimprej potegne čez ledja. V tem je hušknila izza njega temna ženska postava in je frfotajočih kril zbežala proti hiši.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor

Volitve obratnih zaupnikov so v polnem teku!

Krajevni Medstrokovni Odbor se po svojih strokovnih organizacijah uspešno udeležuje volitev obratnih zaupnikov. V tekstilnih tovarnah Zelenka in komp., Hutter in dr. (hlačevina) in Ehrlich August (tkalnica) so bili izvoljeni le kandidati svobodnih strokovnih organizacij. V mariborski livarni in tovarni kovin Pengg Johann je dobil Savez metalskih radnika Jugoslavije od 3 zaupnikov dva. V mestnih podjetjih avtobuspodjetja je pa bila izvoljena nadstrankarska lista, ki je bila vložena na podlagi podpisov.

V ostalih mariborskih podjetjih bodo volitve izvršene še tekom tega meseca ter je računati na visoko zmago svobodnih strokovnih organizacij.

*

Sodba v komunističnem procesu. Po dvodnevni razpravi je okrožno sodišče dne 17. t. m. izreklo sodbo v komunističnem procesu proti 15 obtožencem, povečini mladoletnikom [illegible] Obsojena sta bila učitelj Apih na 4 leta robije, na pet let izgube častnih državljanskih pravic in na izgubo službe; učitelj Vrunč na 3 leta robije, 3 leta izgube častnih državljanskih pravic in izgubo službe, eden je obsojen na 10, dva na 8, dva na sedem, dva na šest mesecev zapora, vsi pogojno na tri leta, štirje pa so bili oproščeni. Obtožence je zagovarjalo 15 odvetnikov in sicer: dr. Kukovec, dr. Reisman, dr. Rapotec, dr. Juvan, dr. Leskovar, dr. Schaubach, dr. Šnuderl, dr. Gozzani, dr. Rupnik, dr. Tomšič, dr. Veble, dr. Kapus, dr. Kumbatović, dr. Blanke, dr. Brandstätter. — Sodišče je v teku razprave izreklo proti branilcu [illegible] disciplinarno kazen Din 300.

Predavanje s. prof. Teplýja o delavstvu in kulturi, ki se je vršilo preteklo sredo, dne 16. t. m. je bilo zelo zanimivo. Predavatelj je razpravljal zelo poljudno in je svoja izvajanja podkrepil s številnimi zgledi, primeri iz življenja v preteklosti in sedanjosti. Poslušalci so se mogli sami uveriti, kako je kultura ozko povezana z vsakokratnim stanjem gospodarskih in splošnih življenskih prilik, pa tudi o tem, da je nosilec vsake kulture v razredni družbi gospodujoči razred, ki kulturo tudi uživa, dočim tisti, ki jo s svojim delom ustvarja, nima od nje haska. Predavatelj je zaključil svoja izvajanja s citati iz Cankarjevih del, in je žel mnogo odobravanja.

153 deložacij stanovanjskih najemnikov je izvršilo v minulem letu tukajšnje sresko sodišče. In hišni lastniki še povdarjajo, da ni več pomanjkanja stanovanj. Kaj neki je z obljubami o zaščiti stanovanjskih najemnikov? [illegible]

Mestni finančni odbor proučuje novi proračun mestne občine. Mnogo preglavice dela proračun mestnim očetom radi uvoznine, ki jo namerava mestna občina uvesti, s čemer pa so nezadovoljni zlasti trgovski krogi, ki so na svojem zborovanju zahtevali spremembo načrta o uvoznini. Po svojih zastopnikih bodo skušali v mestnem svetu gotovo doseči, da se projektirana uvoznina omili oz. ne uvede.

Pomožna akcija je bila letos nekoliko pozno zasnovana, ker se šele sedaj pobirajo darovi po mestu. Število brezposelnih in podpore potrebnih pa se je letos zelo dvignilo. Dosedanji odziv darovalcev je kakor se govori zelo skromen, zato bi bilo priporočljivo, da vsak, kdor le more, daruje po možnosti čimpreje. Zlasti pa naj velja to za premožnejše sloje, ki so dolžni prispevati čim več za to potrebno akcijo. Slab odziv darovalcev pa naj bo nov opomin, da bo treba vprašanje podpor brezposelnih urediti trajno z zakonito obveznostjo.

54 kaznjencev, ki so bili deležni amnestije, je bilo te dni izpuščenih iz jetnišnice mariborskega okrožnega sodišča.

Popisovanje vojaških obveznikov letnika 1917. Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči, roj. l. 1917, brez ozira na kraj, kamor so pristojni, se morajo javiti tekom tega meseca zaradi vpisa v seznam vojaških obvezancev pri mestnemu vojaškemu uradu na Slomškovem trgu. Predložiti morajo rojstni in domovinski list. Mladeniče, ki žive izven Maribora, morajo prijaviti njih starši oz. sorodniki.

Nalezljive bolezni. V minulem letu je bilo v Mariboru okrog 130 primerov nalezljivih bolezni, kakor davice, škrlatinke, grize itd., kar je razmeroma zelo malo.

Avstrijski hitlerjevec Josip Stadler, ki je lansko leto pribežal v Varaždin kot begunec, je kmalu nato izropal blagajno svojih tovarišev in odnesel 5000 Din. Bil je pred dnevi obsojen na tri mesece zapora. Po prestani kazni bo izgnan iz Jugoslavije.

Mariborsko gledališče. Sobota, dne 19. januarja ob 20. uri: »Od zore do mraka«, satira od R. Golouha. Krstna predstava. — Nedelja 20. januarja ob 15. uri: »Štambulska roža«, znižane cene; ob 20. uri: »Od zore do mraka«.

Občni zbor delavskega društva »Detoljub« se bo vršil v soboto, dne 19. januarja ob 19. uri v društvenem lokalu, Ruška cesta štev. 7. Dnevni red: Prečitanje zapisnika, poročila, smernice za bodoče delo, volitve, raznoterosti. Prisrčno vabimo vse člane! — Odbor.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Brezposelni terjajo svojo pravico do življenja in do dela

D. M. v Polju, 14. januarja 1935.

Strašna rakrana sedanjega toliko [illegible] **brezposelnosti,** se vedno globje zajeda v živo meso proletarijata, ki skrušen ječi pod težo pomanjkanja in bede. Vse sanje, da je stvar prehodnega značaja, vse vesti po raznih meščanskih listih in revijah, vsi bombastični govori na agitacijskih shodih, katerih namen je bil, prepričati ljudi, da bo skoro boljše in še boljše kot v dobi najboljše konjunkture, so ovržene. Brezposelnost je rasla dalje. Obrati so se ustavljali, delavci reducirali, kupna moč je padala, družine pa so se poglobljale v vedno večjo bedo. Kar je še zaposlenega delavstva, se je znašlo v nezavidnem položaju kitajskega kulija. Sedaj je stvar prignano do kraja. Vsi delavci brez izjeme so izčrpani. Izčrpani kolikor se je največ iz njih izčrpati dalo. Iz tega in takega razmerja se mora nekaj izcimiti, ker dalje prenašati zlo, ki tlači delavstvo, je nemogoče. Toda oni, ki so povzročitelji tega gorja, ki jim služi racijonalizacija, ki jim služi rezervna armada brezposelnega proletarijata (katera onemogoča boj za izboljšanje položaja zaposlenih delavcev) za povečanje profita, ne miruejo.

Ovirajo celo merodajne faktorje, da ne bi izvedli zakonov, ki bi prinesli oblažitev neznosnega stanja za delavski razred. Pa saj nimajo kot razred kapitalistov interes na tem, in če je proletarijat voljan, prenašati to, čemu naj bi ne ostalo tako kot je. Karl Marx pravi: »Rešitev delavskega razreda je odvisna od njega samega!« To spoznanje mora prodreti prej kot slej. In res prodira. Brezposelni iz vse občine, preko 200 po številu, so se zbrali 14. t. m. pred občinskim domom v Polju, zahtevajoč sredstev za svoj obstanek, ki ga jim nihče ne more odrekati. Energično so zahtevali od občine, da jim preskrbi ali delo, ali podpore, da jim tako omogoči vsaj borno eksistenco. Sestanek je potekel povsem mirno, bila pa je med zborovanjem v prostorih šole, katero je dal na razpolago upravitelj g. Mihelič, sprejeta resolucija, katera je bila potem, pred občinskim domom, v navzočnosti g. župana, prečitana in odposlana Sreskemu načelstvu in izročena občini v Polju.

Resolucija se glasi:

»Znano Vam je, da se nahajamo brezposelni iz občine D. M. v Polju v skrajno bednem položaju.

Ker nimamo dela, nimamo denarja, da bi si nabavili najnujnejše: hrano, stanovanje, kurivo, obleko itd. Ker nimamo dela, nimamo zaslužka in ker zakon prepoveduje beračenje in tatvino, smo prisiljeni od lakote poginiti, čeprav vemo, da gnije žito, kava, krompir itd. po skladiščih, ker ne more na svetovni trg.

Znano nam je, da ima občina v vsakoletnem proračunu postavko za brezposelne in da je l. 1933-34 ostal denar, ki je bil namenjen za brezposelne občane. Kam je šel denar?

Papirnica Vevče, drugi obrati in mi sami, dokler smo bili še zaposleni, smo plačevali velike vsote v bednostni sklad, kje je denar iz teh in drugih fondov?

Zato apeliramo na gornji naslov:

1. Da nam preskrbi delo (minimum plače naj bo Din 30.— dnevno), ali brezposelno podporo v istem znesku. Če smo doma, moramo ravno tako jesti, imeti stanovanje itd. To je najmanj, kar potrebuje človek za svoj obstoj.

2. sredstva naj se ne pobirajo pri kmetih in delavcih, ker so oboji že skoro popolnoma uničeni, ampak naj se denar vzame tam kamor se steka;

3. proti brezposelnim naj se ustavijo vsi rubeži, da se jih popoloma ne uniči.

Upamo, da Vam je naša stiska znana, in da nam boste pomagali čim prej iz nje, da ne bo ostalo samo pri obljubah, ampak da bodo obljube postale tudi dejanja. Naša potrpežljivost je že izčrpana, mi naše bede ne moremo več prenašati.

(Akciji brezposelnih želimo mnogo uspeha. Naj bodo prepričani, da so z njimi vsi zaposleni delavci in kmetje. Op. ur.)

Brezposelni v občini D. M. v Polju.

Kranj

Strah pred zavednim delavstvom

Pod tem naslovom je prinesla »Delavska politika« dne 9. t. m. članek iz našega mesta, v katerem prikazuje, kako se večina podjetij, zlasti malih, boji organiziranega delavstva, posebno pa še, če so marksistično orientirani. V zadnjem »Gorenjcu« pa vidimo, da ima tudi on strah pred zavednim delavstvom. Zelo se spodtika člankar nad tem, zakaj se mi še posebej nazivamo razredna organizacija. Nadalje pravi: »Če bi poznal dopisnik vsaj nekoliko Karla Marxa, bi moral vedeti, da je človeška družba razbita sploh v dva razreda, v izkoriščevalce in izkoriščane. Med izkoriščane spada vse delavno ljudstvo, torej so vse delavske organizacije ipso facto razredne organizacije.« Da, ipso facto, to se samo ob sebi razume, da spadajo vsi delavci v razredne organizacije. Z druge strani vzeto pa je stvar drugačna: Če poznamo fundament bele organizacije pridemo do zaključka, da organizacije izkoriščanih, pod okriljem in vplivom izkoriščevalcev, niso več razredne organizacije. Člankar priznava, da ima Marx prav, da sta na svetu samo dva razreda. Vsi vemo, da je razred izkoriščevalcev (kapitalizem) združen, brez razlike vere in narodnosti. Kakšen interes pa so imeli beli in plavi na tem, da so šli z ustanovitvijo lastnih organizacij cepit združeno moč izkoriščanih, češ, da se morajo opredeliti, ali po veri ali po narodnosti? Ali je ravno delavstvo poklicano za to, da se loči po veri in narodnosti, med tem ko se narodnjaški kapitalisti družijo z »verskimi«? Glavni interes za ustanovitev raznih verskih in nacijonalnih organizacij ima kapitalizem sam, zato jih tudi materijelno podpira, ker se zaveda, da z razdvajanjem delavstva lahko podaljšuje svoj obstoj. Nadalje se hvali člankar, da je bela organizacija v članstvu že prekosila obe drugi organizaciji. Zato res ne vemo, zakaj se jezi radi tega, ker so v »Jugočeški« rdeči določili volitve obratnih zaupnikov za nedeljo. Kakor je nam znano, se je izjavil ravnatelj »Jugočeške« glede volitev, da se naj vrše samo strogo po zakonu. Vsekakor je tudi člankarju znano, oz. mu bi vsaj moralo biti znano, kaj pravi zakon glede volitev, t. j., da obrat radi njih ne sme trpeti. Da ne bi bilo nepotrebnih zaprek, so bili rdeči tudi v »Jugobruni« istega mnenja. In za to pravi člankar, da se je rdečim ta rešilna bilka izmaknila. Kakor se sliši iz njihovih vrst, imajo fantastično veliko organiziranih ravno v »Jugočeški« in pri »Jugobruni«. Torej res ne vemo, zakaj bi se jim potem bilo treba bati, če se vrše volitve na nedeljo, ali če bi bile tudi v »Jugobruni« na nedeljo. Saj njihovi številni člani bi itak prišli volit. Dotičniki, katere imajo organizirane, pa sami zato ne vedo, seveda ne bodo prišli, če pa bi prišli, se bi pa lahko zgodilo, da bi volili nasprotno kandidatno listo. Končno nas pa zelo veseli, da je člankar prišel do spoznanja, da se od lepih obljub (katerih se sliši seveda največ iz njegovega tabora), ne da potolažiti lačnega želodca. Na vse izpade proti rdečemu dopisniku pa ni vredno odgovarjati. Oseba člankarja nam popolnoma zadostuje. Z njim, ki ga poznamo v njegovi praksi, se res ne bomo prepirali, kdo je za delavske interese in kdo proti. Le čudno se nam zdi, da ne ve, da je vernim katolikom prepovedano priznavati načelo razrednega boja, (Glej »Slovenčeve« razlaga papeževih okrožnic itd.) Zato mislimo, da služi gotovim ljudem iz nasprotnega tabora žongliranje z razrednim bojem in Marxom samo za agitacijsko parolo za bližnje volitve, da bi bili bolj rdečim podobni. Tudi «Gorenjec«, ki je že tolikokrat grmel proti Marxu in razrednemu boju ima gotovo svoj interes na tem, da odpira svoje predale za izpovedovanje marksističnih načel. Seveda pisanje samo še ne napravi marksista, in bele organizacije še davno niso razredne organizacije, ker poslušajo svojega škofa in duhovščino ter slede cerkvi, ki je načelo razrednega boja proklela. Kadar se boste o teh stvareh izjasnili, pa bomo govorili dalje. Glede naših obljub pa povemo člankarju samo to, da mi delavstvu nismo še ničesar obljubovali, ker mu tudi nič dati ne moremo, ako si vsi skupaj sami ne priborimo. Za vzgled naj pa vzame delavstvo podjetja, kjer so močne marksistične organizacije ali močne krščanske organizacije, pa bo videlo, kje so uspehi lepši. Seveda je za dejanja treba da je vsaj 50 odstotkov organiziranega delavstva. Člankar zaključuje svoj memorandum z geslom: »Delu čast«, mi pa pripominjamo: Delavstvu pravic. — **Delavec marksist.**

•

Delavstvu tovarne »Jugočeška« v vednost in pojasnilo. Kakor je delavstvu že znano, ima podjetje »Jugočeška« upeljan parski fond, kateri pa je seveda last delavstva. V ta parski fond se iztekajo vse pare, katerih tovarna pri izplačilu zaslužka posameznim delavcem ne izplačuje. Ta fond je znašal v začetku zime okroglo 25.000 Din. Upravlja in nadzoruje ga odbor zaupnikov. V začetku zime pa so imeli nekateri delavci daljše ali krajše dopuste. Odbor, ki opravlja ta denar, se je sporazumno s podjetjem odločil, da da prizadetim delavcem po potrebi nekaj podpore. Podporo je dobil vsak potrebni delavec dotičnega podjetja, kateri je bil na daljšem dopustu. Za njo je moral vsak sam pismeno zaprositi, dobili pa so jo nekateri več, nekateri manj, kakor je odbor presodil njihovo potrebo. Kdor se za podporo ni zainteresiral in kdor je bil šele par tednov v podjetju zaposlen, jo tudi ni dobil. Ravno tako jo ni dobil tisti, za katerega se je ugotovilo, da ni v skrajni potrebi. Ugotovilo se je, da je podporo dobilo preko 100 delavcev v skupnem znesku 11.030 Din. Tako, da znaša današnje stanje parskega fonda še okroglo 14.000 Din. Ker se je zdaj začelo zopet polno obratovati, se podpore nič več ne izplačujejo. Dobe jih še samo tisti delavci dotičnega podjetja, kateri so bolni že toliko časa, da so že izčrpali hranarino, kakor tudi oni, ki imajo velike družine in vsled majhne hranarine žive v pomanjkanju. Seveda morajo ravno tako zanjo zaprositi. — Zadnje čase pa so začeli razni elementi s strani belih in plavih intrigirati, češ, da se denar ni pravično in pošteno delil. Pripominjamo, da so se podpore delile vsakemu, kdor je za njo zaprosil in če je bil potreben, brez razlike ali je bil plav, ali bel, oziroma rdeč. S takimi lažnjivimi intrigami se skuša oblatiti obratne zaupnike, katerih odbor ima varstvo nad parskim fondom. Z nesramnimi lažmi, ki jih hočejo izkoristiti pred volitvami obratnih zaupnikov, bi radi osramotili marksistično kandidatno listo, na kateri je bil izvoljen tudi lansko leto dotični odbor zaupnikov. Komur ni kaj jasno, naj se prej informira pri odboru, ali pa pri podjetju, pa bo videl, da se je podpora dala vsem, ki so zanjo zaprosili in ki so jo bili potrebni. Zvedel bo pa tudi, da se ostali denar nahaja v Mestni hranilnici naložen in se ga vzame ven le toliko, kolikor se ga potrebuje. Hranilno knjižico pa ima podjetje, za katero tudi garantira. Proti razširjevalcem lažnjivih vesti o odboru, češ da ni pošteno delil podpore med delav-

Hrastnik

Že sedaj opozarjamo vso delavsko javnost, da bo naša podružnica »Svobode« dne 4. februarja priredila predavanje, na katerega je povabila predavatelja s. dr. Kusa Nikolajeva iz Zagreba. Sodrug predavatelj bo pozneje o svoji turneji po Dravski banovini izdal brošuro, v kateri bo opisal svoje vtise. Skrbimo za to, da bodo vtisi, ki jih bo dobil o nas, povoljni. — Nadalje bo naša podružnica »Svoboda« dne 3. februarja priredila komerz. Na to zlasti opozarjamo vse naše organizacije, da bodo ta dan opustile vse eventuelno nameravane prireditve.

Trbovlje

Umetno sabotiranje določb kolektivne pogodbe s prenizkimi akordnimi postavkami.

Pri tukajšnjem rudarskem podjetju Dukič in drug se je že dalj časa zniževalo plače rudarjev na ta način, da se je plačalo v akordu na vozičke samo gola storitev, ni se pa vpoštevalo otežkočenih delovnih prilik, ki so večkrat znatno vplivale na storitev.

Na ta način je bilo oškodovanih čez 24 delavcev, ki so dobili plačano za akordno delo na šiht Din 24 do Din 29.

S tem je podjetje Dukič in drug kršilo na nečuven način delovno pogodbo, ki pravi, da se delavca ne sme plačati pod gosposko dnino, ki znaša za kopače Din 37, za učne kopače Din 32.25 in za vozače Din 27.75, ako delavca radi zmanjšane storitve ne zadene nobena krivda.

V kolektivni pogodbi je tudi določeno, da se mora zaslišati delavca in mu nuditi možnost, da sporoči podjetju vse zapreke, ki ovirajo storitev in zmanjšujejo zaslužek. To se pri navedenem podjetju ni zgodilo in so pazniki samovoljno določali vzroke nedovoljne storitve, ki je po mnenju nekaterih paznikov nenormalno samo vsled lenobe zaposlenega delavstva.

Razumljivo je, da delavstvo z ogorčenjem gleda na tako postopanje, zlasti še, ker je materijelno hudo prizadeto.

Delavski zaupniki so intervenirali v tej zadevi. Obljubilo se jim je, da se bo zadeva preiskala. Izkazalo se pa je, da podjetje ni upoštevalo zahteve delavskih zaupnikov glede izplačila temeljne plače pri nižjem akordnem zaslužku.

Delavsko zastopstvo je bilo vsled tega primorano, da se je obrnilo na Rudarsko glavarstvo, kateremu je predložilo vsa sporna vprašanja in plačilne izkaze akordnega zaslužka in ga končno zaprosilo, da se naj čimprej skliče tozadevna obravnava. Upamo, da bo rudarsko glavarstvo prošnji ugodilo.

Akordnih sistemov se poslužujejo sedaj razna rudarska podjetja. Postavljajo nizke mezdne postavke in s tem znižujejo delavstvu plače. Razen tega pa se poslužujejo srednjeveškega priganjaškega sistema, da dvignejo storitev v svoj prid.

Sestanek rokodelcev. V nedeljo, dne 13. januarja se je vršil zelo dobro obiskan sestanek rokodelcev in strojnikov. Na sestanku se je razpravljalo o aktualnih problemih rokodelske in strojevodske panoge pri rudniku zaposlenega delavstva. Osobito je bilo važno za udeležence dejstvo, da se je pri nekem obratu začelo reducirati profesijonelne doklade vzlic temu, da obratna vodstva nimajo za to nikakršnega pooblastila od T. P. D. Čeravno so posamezniki, posebno na separaciji, skušali omalovaževati ta sestanek, je bil že z ozirom na poročilo, ki ga je podal s. Pliberšek, eden najvažnejših, kar se jih je doslej vršilo, Škoda, da nekateri iz osebne zagrizenosti nimajo za tako važne akcije drugega kakor nedostojne izraze. Takšne profesijonalne delavce lahko z upravičenostjo imenujemo svoje lastne grobokope in škodljivce ostalega zavednega delavstva. V kratkem se bo vršil ponovno takšen velevažen sestanek za profesijonalno delavstvo.

Dramski odsek »Svobode« bo uprizoril v nedeljo, dne 20. januarja 1935 ob 4. uri popoldne veseloigro v 3 dejanjih »Križarska vojska«. Poslovenil Franc Zorin. Sodeluje delavska godba. Cene običajne. Smeha bo dovolj. Pridite. Vstopnice se dobijo od 14. januarja naprej v trgovini Delavskega doma.

Zagorje ob Savi

Cerkvenikovo »Očiščenje« bo uprizoril delavski oder v dvorani »Zadružnega doma« na Lokah, dne 20. januarja ob 6. uri zvečer. Vabimo k udeležbi! Mladini pod 16. letom vstop ni dovoljen.

stvom, se bo najstrožje postopalo, ker to se ne tiče samo dotičnih zaupnikov, ampak tudi naše organizacije, »Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije«.

Prve volitve obratnih zaupnikov v tovarni »Semperit«. Preteklo nedeljo so se vršile volitve obratnih zaupnikov delavstva tovarne »Semperit«. Ker razen liste marksistične organizacije ni bilo nobene druge liste, so bili izvoljeni vsi zaupniki z liste »Splošne delavske strokovne zveze«. Volilo se je 6 zaupnikov in 6 namestnikov in sicer po skrajšanem volilnem postopku.

Volitve obratnih zaupnikov se bodo vršile v **»Jugobruni«** v soboto, dne 26. januarja, v **»Jugočeški«** pa v nedeljo, dne 27. januarja. Delavci in delavke, ne nasedajte elementom, ki se z demagoškimi intrigami in lepimi obljubami hočejo dokopati do čim večjih uspehov. Sodite jih po njih dejanskem delu in volite **zaupnike kot se to spodobi za razredno zavedne proletarce.**

Prvi delavski prosvetni večer »Svobode«. V nedelo, dne 20. januarja ob 20. uri bo priredila »Svoboda« v društveni dvorani restavracije »Semen« svoj I. prosvetni večer s temle sporedom: Petje, deklamacije, zborovo petje, igra enodejanska »Čašica kave«, solospevi iz opere »Dijaška rubežen«. Vse pevske točke so s spremljevanjem klavirja. Delavci in delavke, s polnoštevilno udeležbo boste pokazali, da cenite svojo prosveto!

Lesce

Hildi Podobnikovi v spomin. Sodružice Hilde ni več med nami. Na praznik dne 25. decembra 1934 se je za vedno poslovila od nas. Ni še minilo leto dni, ko je z vsem doživetjem igrala v Mo**škričevi drami »Rdeče** rože« vlogo Ivanke. Se danes jo vidimo, kako je govorila tam tele važne besede: »Torej bomo vzgajali kakor je treba. Jaz male, a vidva pa velike otroke in jih vodila na pravo pot, ki vodi k soncu in k Svobodi«. Sodružica, Ti si odšla. Ker ti usoda ni dala veselja, in možnosti, da bi živela in se borila za enakost in svobodo vseh ljudi, kar Te je tako veselilo. Kar ni bilo dano Tebi, bomo nadaljevali mi z vsem navdušenjem. Tudi funkcijo knjižničarke, ki si jo v lanskem marcu prevzela z veseljem, bomo vodili še naprej po Tvojih smereh. Hilda: mrzel, hladen veter veje zdaj nad Tvojo gomilo, kamor so Te položili Tvoji sodrugi. Na grob pa bomo polagali mi vsi rdečih rož v znamenje ljubezni in v opomin vsem na posnemanje Tvojih lepih vzgledov. Tvojim preostalim izražamo pa iskreno sožalje. — **Leščanski »Svobodaši«.**

Jesenice

Vsem članom Cankarjeve družbe sporočamo, da naj se požurijo priti po knjige, da ne bodo prej zmanjkale. Letos je zanimanje izredno veliko in že tudi iz drugih krajev vprašujejo na Jesenice, če jih je še kaj v zalogi. S knjigami bomo čakali samo še do 31. januarja t. l. če ne jih bomo poslali drugam. Oglasite se torej takoj v poverjeništvu v Delavskem domu.

Protifašistični roman »Fontamara« v knjigi. Založba »Svobode« bo izdala v tonatisu Silonejev protifašistični roman »Fontamara«, ki je izhajal lani v »Svobodi« in ki najbolj učinkovito popisuje razmere v fašistični Italiji. Cena broširani knjigi bo malenkostna, komaj Din 9.—. Zaradi tega pozivamo vse sodruge, ki bi si hoteli nabaviti to knjigo, da se javijo pri poverjeništvu Cankarjeve družbe v Delavskem domu ali pri ostalih poverjenikih Cankarjeve družbe, da lahko napravimo prednaročilo za knjigo. Tiskalo se bo tega dela samo toliko, kolikor bo prednaročil. Prijaviti se je do 25. januarja t. l. in vabimo vse, da naj tega roka ne zamudijo. Delo je izredno lepo.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo (19. in 20. t. m.) ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) filmsko veleopereto »V dvoje je lepše« z Magdo Schneider v glavni vlogi. Dva zvočna dodatka. Sledi »Maratonski tekač.

Šoštanj

Delavsko pevsko društvo »Cankar« je na svojem občnem zboru izvolilo ta-le odbor: Predsednik: Martinšek Eduard, nam. Vrisek Jos., tajnik Koradej Anton, blagajnik Melanšek Ivan, namestnik Pirčenik Ivan. Revizorji: Drev in Circenik Ant. Občni zbor se je predvsem bavil z združitvijo pevskega odseka gasilnega društva, kjer so po večini sami delavci. Združitev ni uspela, upajmo pa, da se bodo še premislili in vstopili pozneje. Kljub temu pa je pristopilo lepo število novih članov in je upati, da se bo zbor začel šele z letošnjim letom prav razvijati. Delegat strok. org. je pozdravil občni zbor. Pevci pa so si sami naložili še poleg članarine, katera znaša za člana Din 5, za brezposelne Din 2, še 1 Din kazni za vsak neupravičen izostanek. Blagajnik je kljub raznim težkočam izkazal Din 214 čistega. Pouk petja še nadalje vodi g. Macarol Rudolf, učitelj osnovne šole in sicer **brezplačno.** Sodrugi delavci pristopajte k pevskemu zboru »Cankar«! Zaključne besede predsednika pa so bile: Ne v zakotnih gostilnah, ampak v pevskih dvoranah bomo kupili našo idejo in naše glasove za splošno povzdigo delavstva!

Ptuj

Brezposelni in pomožna akcija. Naši brezposelni, ki so od praznikov sem »praznovali«, so od 7. t. m. zopet zaposleni, to pot z odvažanjem snega. Ako bo tega zmanjkalo, upamo, da se bo našlo kakšno drugo delo in tako nudil zaslužek vsaj za najpotrebnejše številnim družinam. Iz sredstev pomožne akcije je občina nakazala rodbinam brezposelnih po 100 kg premoga. Ta teden se pa vrši nabiralna akcija za brezposelne po sklepu odbora pomožne akcije kakor je bilo to objavljeno prebivalstvu z razglasom mestnega poglavarstva z dne 7. t. m. — V mestu je okoli 250 oseb, ki prosijo za podporo. Razen tega gre dnevno skozi mesto več brezposelnih, ki dobijo nakaznico za brezplačno hrano. Tako v mestu. Želeti bi bilo še, da bi pristojna oblast poučila tudi okoliške župane, oziroma predsednike občin o njih dolžnosti napram brezposelnim kakor je to svoječasno banska uprava že odredila, le žal, da se ta poduk ni upoštevaval, oz. je bil odziv bolj slab.

Črna

Predavanje: »Nacionalno vprašanje in delavstvo« bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda« v nedeljo, dne 20. t. m. ob 9. uri predpoldne v dvorani pri Knezu. Predaval bo s. prof. Teply iz Maribora. Predavanje bo zelo zanimivo. Izobrazba je vsakemu potrebna, zato naj nikdo ne izostane!

Občni zbor »Svobode« se bo vršil dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne ob navzočnosti delegata centrale v gornji dvorani pri Knezu. Na dnevnem redu je med drugimi važnimi točkami tudi sprememba pravil. Vsi člani in članice naj se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Guštanj

»Boj za čast«. Podružnica delavske kulturne zveze »Svoboda« bo uprizorila dne 27. t. m. s pričetkom ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu 4 dejansko dramo Alojzija Petka »Boj za čast«. S. Petek je tovarniški pleskar v tukajšnji tovarni. Med odmorom bo igral tamburaški zbor. Vabimo vse prijatelje dramatike in godbe, da se prireditve sigurno udeleže.

KONZUMNO DRUŠTVO VIČ

vabi na

II. redni letni občni zbor

ki se bo vršil v četrtek, dne 24. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri Mikliču.

Dnevni red: 1. čitanje zapisnika, 2. poročilo načelstva, 3. sklepanje o računskem zaključku za leto 1934, 4. poročilo nadzorstva, 5. volitve, 6. razno.

Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora udeleži.

Nadzorstvo Načelstvo

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Delavsko-kmečke hranilnice in posojilnice za Mežiško dolino, r. z. z o. z. v Prevaljah

ki se bo vršil v nedeljo, dne 3. februarja 1935. Začetek ob 9. uri dopoldne v prostorih Zadružnega doma v Prevaljah s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1934
4. Poročilo nadzorstva in sklepanje o odvezi načelstva
5. Predlogi in slučajnosti.

Ob nezadostnem številu članov, se vrši pol ure pozneje, istotam drugi občni zbor, ki sklepa, brez ozira na število članov.

Prevalje, dne 15. januarja 1935. **Načelstvo in nadzorstvo.**

SPORTNA RUBRIKA

Jugoslavija v mednarodnih srečanjih.

Leto 1934 ni prav srečno minilo za jugoslovansko nogometno reprezentanco v mednarodnih srečanjih. Poleg izbirnih tekem za svetovno prvenstvo in tekem za balkanski pokal je prav za prav igrala v inozemstvu samo dve tekmi, katere je obe izgubila. Nevzdržne razmere vsled ribarij v upravi JNS-a in pristranost pri sestavi reprezentanc ter dosti tudi nedisciplina igralcev je pripomogla, da je bilanca izvzemši balkanski kup bolj pasivna. Pa poglejmo rezultate:

Izločilne tekme za svetovno prvenstvo:

Jugoslavija : Bolgarija v Sofiji 2 : 1.
Bolgarija : Jugoslavija v Beogradu 3 : 2.
Rumunija : Jugoslavija v Bukarešti 2 : 1.

S to tekmo smo izpadli iz nadaljnjega tekmovanja.

Naša reprezentanca je nato odigrala v Beogradu tekmo z Brazilijo, katere moštvo je izpadlo v prvem kolu svetovnega prvenstva ter je braziljance premagala z 8 : 4.

Dne 26. avgusta je bila prva mednarodna tekma s Poljsko v Beogradu, kjer smo zmagali s 4 : 1.

Dne 2. septembra tekma v Pragi s Čehi, kjer smo bili premagani z 1 : 3.

Dne 16. decembra je naša reprezentanca potovala v Pariz, kjer je podlegla francoski z rezultatom 2 : 3.

Za Božič in Novo leto pa je igrala reprezentanca v Atenah za balkanski kup in dosegla sledeče rezultate:

proti Grški je izgubila z rezultatom 1:2,
proti Bolgariji zmagala z rezultatom 4:3,
proti Rumuniji zmagala z rezultatom 4:0.

Tako je Jugoslavija osvojila balkanski prehodni pokal in je tabela sledeča:

1. Jugoslavija	3	2	0	1	9:5	4
2. Grška	3	1	1	1	5:5	3
3. Rumunija	3	1	1	1	5:8	3
4. Bolgarija	3	1	0	2	7:8	2

Balkanski kup je prehoden in postane končno last one reprezentance, ki si ga pribori trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih.

Glavna skupščina nogometnega saveza.

Uprava nogometnega saveza je sklicala glavno skupščino za 24. februar v Beogradu. V zvezi s tem je dobil tajnik Kosta Hadži nalog, da sestavi po posvetovanju z vsemi podsavezi in z drugimi sportnimi delavci načrt novih pravil, savezni kapetan Simonović pa načrt za državno prvenstvo.

Razne govorice.

Čim se je zaznalo za sklicanje glavne skupščine JNS-a, so se že začele razne kombinacije in ugibanja, kakšne spremembe bodo stari vodilni sportni rutinerji in politiki pripravili v letu 1935.

Beograjska »Štampa« poroča, da pripravljajo zagrebški sportni krogi za prihodnjo glavno skupščino nogometnega saveza akcijo, da bi se sedež saveza zopet prenesel iz Beograda v Zagreb.

Glede spremembe pravil se vztrajno razširjajo vesti, da se bodo na podsaveznih skupščinah volili elektorji za glavno skupščino JNS-a in da se bo tekmovanje za državno prvenstvo spremenilo zopet na prejšnji način tekmovanja po podsavezih. S posebno točko bodo baje prepovedani kakršnikoli dogovori klubov, ki bi onemogočali prestop igralcev iz kluba v klub.

Delavski sportni klubi polagajo važnost na to skupščino vsled tega, ker mora biti odločen izraz zahteve vseh klubov po enakopravnosti in po znižanju taks na najnižjo izmero, ker sedanje takse pomenijo popolno uničenje ravno malih klubov, ki so vzdrževani le od skromnih članskih prispevkov, ki jih morajo večkrat odtrgati direktno od ust.

SK Grafika, Ljubljana

obvešča svoje članstvo, da se vrši redni letni občni zbor kluba dne 21. t. m. ob 19.30 v društvenih prostorih palače Grafike, Masarykova cesta. Nadalje se pozivajo vsi igralci, da redno posečajo zimski trening, ki se vrši vsak četrtek ob 19. uri v telovadnici II. drž. realne gimnazije, vhod Ciril-Metodova ulica. Vsi oni, ki še niso vrnili opreme, se pozivajo, da jo brezpogojno vrnejo gospodarju.

SK. Hrastnik sklicuje občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne v društvenem lokalu pri g. Dimitroviču v Hrastniku. Poziva se vse članstvo, da se občnega zbora udeleži, ker je dnevni red važen!

SK Svoboda, Maribor. — Izlet s sankami. V nedeljo, dne 20. t. m. bo priredila nogometna sekcija »Svobode« izlet s sankami na Ptujsko polje. Za prijetno zabavo bo preskrbljeno. Vsi, ki bi se radi udeležili izleta, naj se javijo čimprej pri s. Selinšku ali sodr. Kagerju. Čas in kraj odhoda bo pravočasno javljen v »Delavski politiki«.

„Prijatelj Prirode"

Smučarski tečaj »Prijatelja Prirode« v Mariboru. Enotedenski smučarski tečaj se bo vršil od 20. do 27. januarja na Pohorju. Tečaj, prehrana in bivanje stane okrog Din 210.—. Prijave sprejemajo vsi funkcionarji ali pa se jih lahko odda na sestanku smučarske sekcije v petek, dne 18. januarja. Sestanek se bo vršil ob pol 20. uri v društvenem lokalu, Ruška cesta štev. 7.

Pobrežje pri Mariboru

Delavsko kolesarsko društvo, podružnica Pobrežje, obdrži svoj vsakoletni redni občni zbor v nedeljo, dne 20. januarja v društvenem lokalu pri g. Kremu (Matel). Začetek ob pol 9. uri dopoldne. — Člani, ki so s članarino za preteklo leto v zaostanku, naj isto poravnajo v petek, dne 18. t. m. pri članskem sestanku. Ob 19. uri istega dne se bo vršil istotam družabni večer. — Odbor.

Ne bojte se zime!

Dobro oblečen človek je zaščiten proti mrazu. Naše nizke cene omogočajo vsakomur, da se dobro obleče.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNE.

TIVAR-obleke

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.